

Datum
2020-01-09

Diarienummer
GAN-2020/47

Handläggare
Eriksson, Malin
08-535 377 10
malin.eriksson@huddinge.se
Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen

Utredning av organisering av bostadsförturer

Sammanfattning

Förvaltningen har utrett organiseringen av bostadsförturer med utgångspunkt i hur det ser ut idag i kommunen, kommunens jämförelsekommuner och andra kommuner som erbjuder bostadsförtur. Av Huddinge kommuns jämförelsekommuner är det enbart Stockholms stad som erbjuder möjligheten till bostadsförtur och med en organisering inom bostadsförmedlingen.

Förvaltningens bedömning är att kommunen kan välja en följande tre organisatoriska lösningar: behålla nuvarande organisering, flytt till annan förvaltning eller flytt till Huga Bostäder AB.

Beskrivning av ärendet

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har, i enlighet med beslut från Kommunfullmäktige 2018-12-17, fått i uppdrag att utreda organisering av bostadsförturer.

Rättsliga förutsättningar

Kommunerna ansvarar för att det finns bostäder till invånarna i den egna kommunen och ska planera bostadsförsörjningen. För vissa grupper har kommunen ett särskilt ansvar att tillhandahålla boenden. Det handlar om vissa äldre personer och vissa personer med funktionsnedsättning. I dessa fall rör det särskilda boendeformer utifrån individens förutsättningar och boendet beviljas som ett bistånd enligt socialtjänstlagen eller lagen om särskild service till vissa funktionshindrade. Kommunen är även ansvarig för att vissa nyanlända som fått uppehållstillstånd erbjuds boende enligt lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (2016:38 den s.k. bosättningslagen).

I 3 kapitlet 2 § socialtjänstlagen (2001:453), stadgas bland annat att socialnämnden i sin verksamhet ska främja den enskildes rätt till bostad. I förarbetena till socialtjänstlagen (prop. 1979/80:1 s. 200) anförs om denna rätt till bostad bland annat följande:

”Alla människor bör ha rätt till en god bostad. Socialtjänsten bör även fortsättningsvis i samarbete med främst bostadsförmedlingen genom ekonomiskt stöd kunna bidra till att hjälpa familjer och enskilda med sociala

HUDDINGE KOMMUN

Gymnasie- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Post 141 85 Huddinge
Besök Gymnasietorget 1

Tfn 08-535 377 10
Tfn vxl 08-535 300 00

gaf@huddinge.se
www.huddinge.se

problem att få goda bostäder i samma bostadsområden som andra bostadssökande. Denna bidragsverksamhet är för övrigt ett av många exempel på det tidigare nämnda förhållandet att man inte alltid kan dra en tydlig gräns mellan å ena sidan stöd till försörjning (inklusive bostad) och å andra sidan bidrag med rehabiliterande och förebyggande inriktning.”

Det finns inga bestämmelser i socialtjänstlagen som ger bostadslösa en allmän rätt till att få en bostad av socialtjänsten. Däremot kan socialtjänsten i särskilda fall vara skyldig att tillhandahålla en bostad som bistånd. Socialtjänstens ansvar kan handla om att bistå med olika former av akuta och mer långsiktiga boendelösningar utifrån individuella behov och efter biståndsbedömning enligt 4 kapitlet 1 § socialtjänstlagen.

I Högsta förvaltningsdomstolens avgörande RÅ 1990 ref. 119 utvecklas resonemangen kring socialnämndens skyldighet att ordna tillfälligt logi och permanent bostad. Socialstyrelsen har i sitt yttrande anfört bl. a. följande:

”I begreppet skälig levnadsnivå ... måste anses ingå bostad av viss minimistandard. Bedömningen av hur denna bostad skall vara beskaffad och var den bör vara belägen, kan bara göras i det enskilda fallet med hänsyn tagen till de förhållanden under vilka den hjälpsökande lever och de resurser, som finns i varje kommun.”

”Socialstyrelsen anser att det ankommer på kommunens ledning att ansvara för att invånarna kan erbjudas acceptabla bostäder. Om boendefrågorna i en kommun generellt blivit svåra att lösa, är det i första hand kommunledningens ansvar att göra detta.”

”Det är således inte socialnämndens skyldighet att tillgodose behovet av bostad i allmänhet. Den enskilde får själv söka bostad via bostadsförmedlingen eller ställa sig i kö för bostad på annat sätt. Emellertid kan det finnas situationer, där socialnämnden måste bistå den enskilde, om han har speciella svårigheter att på egen hand skaffa bostad.”

”I sådana fall, där den biståndssökande står helt utan tak över huvudet och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, är socialnämnden skyldig att ordna logi. Detta kan innebära att socialnämnden försäkras sig om att den enskilde verkligen blir inhyst någonstans och/eller bistår med kostnaden.”

Många kommuner erbjuder möjligheter till socialt kontrakt (i vissa fall även kallat kommunkontrakt) vilket innebär att socialnämnden tecknar ett förstahandskontrakt med hyresvärden, för att sedan hyra ut lägenheten i andra hand till en bestämd klient. 12 kapitlet jordabalkens (s.k. hyreslagens) regler gäller i relationen mellan fastighetsägaren och socialnämnden samt mellan socialnämnden och andrahandshyresgästen. Ett socialt kontrakt är ingen rättighet utan ett bistånd som kan prövas och beviljas enligt 4 kapitlet 1 eller 2 § socialtjänstlagen.

Utöver de sociala kontrakten, behöver socialtjänsten för att lösa akuta situationer också att använda en mängd andra tillfälliga boendelösningar, till exempel privata boendeplatser, hotell och vandrarhem. Det är inte en hållbar lösning varken för individen eller kommunen, och är också förknippat med stora kostnader för socialtjänsten.

Bostadsförturer omfattas inte av bestämmelserna enligt socialtjänstlagen utan är en frivillig kommunal verksamhet.

Bostadssocialt arbete i Huddinge kommun

I Huddinge kommun finns en överenskommelse gällande bostadssocialt arbete mellan kommunen och Huga Bostäder AB. I överenskommelsen regleras bostadssociala lägenheter i form av:

- Förtur
- Försöksboende
- Förtur för nyanlända

Handläggning av bostadsförtur i Huddinge kommun

Organisatoriskt handläggs ansökningarna inom verksamhetsområdet arbete och försörjning på gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen.

Bostadsförturer sker på uppdrag av kommunfullmäktige och regleras i riktlinjer för hantering av bostadsförturer. Huddinge kommuns författningssamling, HKF 2800 är beslutad av kommunfullmäktige 1995 och senast reviderad 2012. Möjligheten ges till kommuninvånare, som har varit folkbokförda i kommunen minst två år.

Handläggningsprocessen initieras genom att en ansökan inkommer. En utredning inleds och utmynnar i ett förslag till beslut. Beslutet fattas i individutskottet och kan leda till ett bifall eller ett avslag. När en sökande fått ett bifallsbeslut krävs ett godkännande av sökande från Huga bostäder innan en förtur kan genomföras. I vissa fall avskrivs en ansökan innan en utredning inleds. Det kan till exempel bero på att det inte funnits fullständiga underlag, sökanden saknar permanent uppehållstillstånd eller att sökande inte bor i Huddinge kommun.

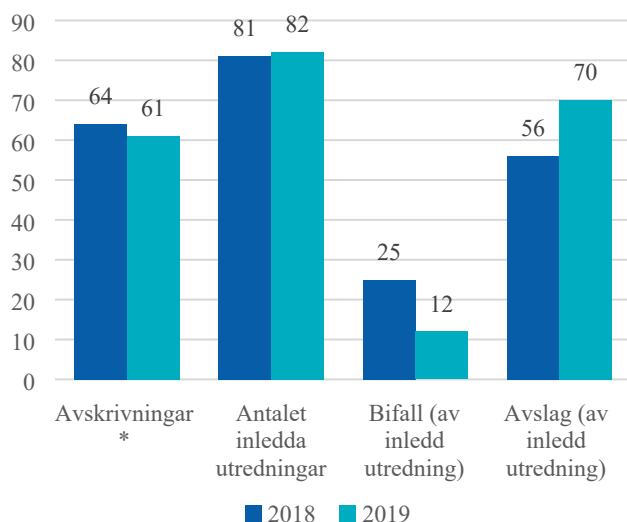
Kriterier för bostadsförtur

Bostadsförtur kan beviljas personer:

- som har starka sociala och/eller medicinska behov av viss bostad *eller*
- som av ytterst trängande omständigheter är i akut behov av ändrade bostadsförhållanden *och*
- som saknar möjlighet att tillgodose detta på annat sätt.

Statistik Huddinge kommun

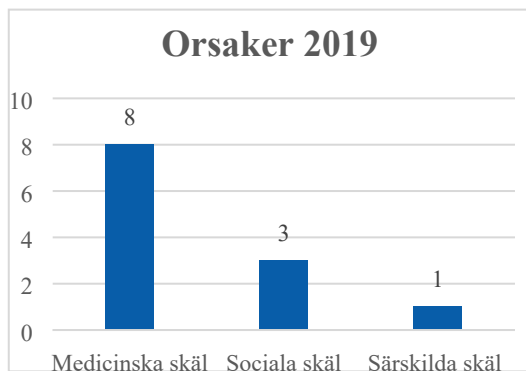
Hantering av ansökningar

*Avskrivning innebär att ärendet inte tas upp för beslut i utskottet till exempel för att intyg saknas, sökanden saknar permanent uppehållstillstånd eller att sökande inte bor i Huddinge kommun.

Kommunen har 50 lägenheter som kan förmedlas via förtur. För att beviljas förtur för medicinska och/eller sociala skäl krävs att behovet styrks med ett skriftligt intyg från t.ex. läkare eller socialsekreterare. Förvaltningens bedömning är att det har skett en minskning i antalet bifall av ärenden på grund av sociala skäl. Förvaltningen anser att det därmed finns ett behov av en utveckling av utredningarna med tydligare intyg i den här typen av ärenden. Vanligaste externa intygsskrivarna är läkare. Internt kommer intygen vanligast från enheten mot våld eller barn- och ungdomsenheten men även från andra delar av kommunens verksamheter till exempel biståndskansliet.

En ansökan om bostadsförtur hade för 2019 en handläggningstid på cirka sju månader, från inkommen ansökan till beslut. 2018 var handläggningstiden cirka nio månader.

Bostadsförturer i andra kommuner

Inom ramen för utredningen har organiseringen av bostadsförturer i andra kommuner undersökts. De flesta av Huddinge kommuns jämförelsekommuner erbjuder inte bostadsförtur. Av Stockholms läns kommuner är det enbart Huddinge, Lidingö, Stockholms stad, Tyresö, Upplands-Bro och Värmdö som erbjuder bostadsförturer. Däremot erbjuder många av kommunerna möjligheten till bistånd för sociala kontrakt.

Huddinge kommuns jämförelsekommuner

Kommun	Har bostadsförtur?
Huddinge	Ja
Haninge	Nej
Järfälla	Nej
Nacka	Nej
Sollentuna	Nej
Österåker	Nej

I och med att det enbart är Stockholms stad som erbjuder möjlighet till bostadsförtur av de kommuner som Huddinge vanligtvis använder sig av som jämförelsekommuner har utredningen även inkluderat ett antal andra kommuner som har bostadsförtur.

Jämförelse mellan kommuner som har bostadsförtur	Organisering
Huddinge	Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen
Gävle	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Värmdö	Socialförvaltningen
Örebro	Bostadsbolagen
Tyresö	Bostadsbolagen
Stockholms stad	Bostadsförmedlingen

De riktlinjer som utredningen tagit del av visar på att de kommuner som beviljar förtur gör det med liknande kriterier som Huddinge kommun.

Förvaltningens synpunkter

Den utredning som genomförts har inte funnit forskning om förtur. Det saknas även i stort tidigare utredningar av organiseringen av bostadsförturer. Inom ramen för utredningen har andra kommuners organisering, kriterier och riktlinjer för handläggningen av bostadsförtur undersökts. Det finns både för- och nackdelar med organisering av bostadsförturer inom kommunens förvaltning alternativt inom allmännyttans bostadsbolag.

Organisering inom någon av kommunens förvaltningar:

- Sammanhållen organisering av boendefrågor

Nuvarande organisering medför att alla former av boendelösningar som inte tillhandahålls genom bostadsförmedlingen är organiserade inom samma verksamhet. Inom socialförvaltningen finns däremot andra biståndsbeviljade boendeformer så som till exempel stödboende eller särskilt boende som är organiserade inom flera olika verksamheter.

- Etablerad organisation för utredning och beslutsfattande

Inom socialtjänsten (antingen via socialförvaltningen eller gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen) finns en etablerad organisation för utredning och beslutsfattande utifrån inkomna ansökningar av olika karaktär.

- Ej enbart specifika förvaltningarnas målgrupp

De som kan beviljas bostadsförtur är inte enbart varken socialförvaltningens eller gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningens målgrupp.

Organisering inom allmännyttans bostadsbolag:

- För alla Huddingebor

Bostadsförturer är en verksamhet för alla Huddingebor som varit folkbokförda i Huddinge kommun minst två år.

- Skilja på lagreglerad verksamhet och frivillig verksamhet

Det kan finnas anledning att organisatoriskt skilja på handläggningen av bostadsförtur från verksamheten som handlägger ekonomiskt bistånd till exempelvis tillfälliga boende eftersom det ena är en frivillig verksamhet för alla Huddingebor medan det andra är en lagreglerad biståndsprövad insats.

- Samlad bostadshantering

I Huddinge kommun finns allmännyttans bostäder inom Huga Bostäder AB men förmedlas via Bostadsförmedlingen i Stockholm AB. Innan en bostadsförtur kan erbjudas är det Huga Bostäder som ytterst godkänner sökanden. Det kan därmed finnas en fördel att samla hela hanteringen av allmännyttans bostäder på ett och samma ställe.

- Liknande organisation som jämförelsekommunen Stockholms stad

En förändring av organiseringen av bostadsförturer till Huga Bostäder skulle ge en motsvarande organisation som Stockholms stad som är den enda av Huddinge kommuns jämförelsekommuner som erbjuder bostadsförtur.

Förvaltningens bedömning är att, utifrån hur det ser ut i andra kommuner och Huddinge kommuns förutsättningar, kan en av följande tre organisatoriska lösningar väljas:

- Behålla nuvarande organisering
- Flytt till annan förvaltning

- Flytt till Hüge Bostäder AB